

Ko ‘etau fa‘unga ki he mo‘ui leleí mo e ngaahi faingata‘a‘iá

Halafononga ki hono fakahokó

‘Oku tau kamata atu ‘eni ‘i ha polokalama ki ha liliu ke toe lelei ange ai ‘a e ngāue ‘a ‘etau fa‘unga ki he mo‘ui leleí mo e ngaahi faingata‘a‘iá pea mo toe lelei ange ai ‘a e ngaahi olá mo e tufotufa taaú ma‘á e kakai kotoa pē ‘o Nu‘u Silá. ‘E ‘ikai hoko vave hake pē ‘eni – ‘e fiema‘u ki ai ha ngāue lahi ke hoko ‘o mo‘oni ‘a e ngaahi liliú.

Ko e ngaahi fakaikiiki ‘oku fiema‘u ki he liliú ‘e fo‘u mo fakahoko ia fakataha mo kinautolu ‘oku nau fakahoko ‘a e tauhi ‘oku ‘i ha tu‘unga ‘oku leleí – meí he kau ngāue laine mu‘á ki he kau taki ‘i he‘etau ngaahi Poate Fakavahe ki he Mo‘ui Leleí (District Health Boards pe DHBs) pea mo e ngaahi va‘a ngāue poupou ki aí.

‘I he‘etau fononga atu ki he‘etau fa‘unga ki he mo‘ui leleí ‘i he kaha‘ú, te mau:

- fakafetu‘utaki atu ‘a e taimi ‘e hoko mai ai ‘a e liliú, pea mo e taimi ‘e fakahoko ai ha ngaahi faitu‘utu‘uni lahi ange
- fakakau mai ke toe lahi ange ‘a e sekitoa ki he mo‘ui leleí mo e ngaahi faingata‘a‘iá pea mo e kakai ‘o e fonuá ke fakapapau‘i ‘oku ho‘ata meí he fa‘unga fo‘oú ‘a ‘etau ngaahi faka‘amú pea mo ma‘u ha fale‘i meí he kau taukei mataotao ‘oku kaunga atu ki aí.
- fakapapau‘i ‘oku ‘ikai hoko ‘a e liliú ke uesia ai ‘a e tu‘unga lelei ‘o e tauhi ‘oku lolotonga fakahoko atu ‘i he taimi ní pe ko e kau ngāue ‘oku nau fakahoko atu iá.

Ko ‘emau halafononga ki hono fakahoko ‘o e liliú

Ko e fuofua māhina ‘e 18 ‘o e halafonongá ko e konga ia ki he **teuteú mo e liliú**.

‘Oku felāve‘i ‘eni mo hono fakatoka ‘o e ngaahi fakava‘e ki he fa‘unga ki he mo‘ui leleí ‘i he kaha‘ú pea ‘e kau ai ‘a e fengāue‘aki mo e sekitoa ki he mo‘ui leleí pea mo kinautolu ‘oku nau faka‘aonga‘i ‘a e ngaahi sēvesi ki he mo‘ui leleí, kāingá, mo e ngaahi komiunitií, ki ha ngaahi palani fakalahi mo hono fakahoko ‘o e ngaahi liliú.

‘Oku mau ‘amanaki ‘e paasi ‘a e lao ‘oku fiema‘ú lolotonga ‘o e vaha‘a taimi ko ‘ení ‘i he kongaloto nai ‘o e 2022.

Ko e konga hono uá meí he faka‘osinga ‘o e 2022 ‘o hokohoko atu ai, ko e konga ia ki he **fakalahí mo e fakalakalaká** ‘i he ta‘u ‘e ua ki he tolu ka hokó, ‘a ia ‘e toe tu‘u lelei ange ai ‘a e fa‘unga fo‘oú pea toe fakalelei‘i ange ai ‘a e ngaahi founiga fo‘ou‘o e ngāué.

Taimi tēpilé

'Epeleli 2021	Siulai 2021	Siulai 2022	2023
Fokotu'u 'o e orongo sinongāue (Health NZ mo e MHA)	Ngaahi fuofua tu'utu'uní 'a e Kapinetí	★ <i>Fokotu'u ha ngaahi sino fakataimí</i>	Paasi 'a e laó
Ngaahi Poate Fakavahe ki he Molui Lelei (DHBs)	Teuteu, talanoa mo e fengāue'aki mo e kakaí	Palani, langa hake 'o e pōto'i fakangāué, pea mo e fakalakalaka tōmu'a ke nga'unu atu ki he sīpinga fa'unga ngāue fo'ou	★ <i>Fokotu'u 'a e fa'unga ngāue fo'ou</i>
Ngaahi kautaha 'oku nau fakahoko atu o e fuofua tauhi fakafaito'o	Kei hoko atu pē 'a hono fakahoko atu 'e he ngaahi DHB 'a honau ngaahi fatongia angamahení, ka 'e kamata hono fokotu'u ha ngaahi fa'unga ngāue mo ha ngaahi fatongia fakafonua, fakavahe mo fakafeitu'u	Langa hake 'o e ivi fakangāué mo e kau ngāue pea kamata'i honau ngaahi fatongia kakató	Fakahiki kotoa atu 'a e kau ngāue DHB ki he Health NZ 'i he funga 'o 'enau ngaahi aleapau (T&Cs) lolotongá pe a hokohoko atu 'a hono fakahoko atu 'o e tauhí pe ko e ngaahi fatongia kehé
Kinautolu 'oku nau faka'aonga'i 'a e ngaahi sēvesi tauhi fakafaito'o	Kei hoko atu pē 'a hono fakahoko atu 'o e tauhi fakafaito'o angamahení 'e he ngaahi sēvesi ki he fuofua tauhí mo e tauhí 'i he komiuniti. 'E 'i ai ha ngaahi kautaha fakahoko tauhí 'e n'ihi te nau kau 'i ha ngaahi polokalama ke 'ahi'ahi'i mo fo'u ai ha ngaahi sīpinga ngāue fakafeitu'u		Kamata ke ngāue'aki 'a e ngaahi sīpinga ngāue fakafeitu'u
	'E fengāue'aki 'a kinautolu 'oku nau faka'aonga'i 'a e ngaahi sēvesi tauhi pe a mo e ngaahi kautaha fakahoko tauhí 'i he lele 'a e ngāue ko 'ení, ke kamata'l'i 'a e ngaahi 'ulungāanga mo e ngaahi natula 'o e fa'unga ngāue ki he kaha'u		

Fie 'ilo ki ha fakamatala lahi ange?

'Oku 'i ai ha fakamatala lahi ange felāve'i mo e ngāue mo e fakalakalaka 'oku hoko 'i he ngaahi liliu ki he fa'unga ngāue ki he mo'ui leleí 'i he uepisaiti 'a e DPMC 'i he malumalu 'o e ngāue 'a e Transition Unit:

[www.dpmc.govt.nz/our-business-units/transition-unit.](http://www.dpmc.govt.nz/our-business-units/transition-unit)